

#DVlSkaidro "Kopīgais klienta izpētes rīks"

Publicēts: 05.08.2022.

[#dvlSkaidro](#)

[Jaunami](#)

[Ziņas](#)

Atgādinām, ka š.g. 8.jūlijā stājās spēkā Ministru kabineta 2022.gada 5.jūlija noteikumi Nr. 396 "Noteikumi par informācijas aktualizēšanas prasībām kopīgajā klienta izpētes rīkā un kopīgā klienta izpētes rīka pakalpojuma sniedzēja licencēšanu un uzraudzību" (turpmāk – Noteikumi Nr. 396).

Saskaņā ar Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likumu (turpmāk – Likumu) tā subjektam ir jāveic klienta izpēte pirms darījuma attiecību uzsākšanas, kā arī darījuma attiecību uzturēšanas laikā.

Ņemot vērā to, ka klientu izpēte attiecas ne tikai uz juridiskām, bet arī fiziskām personām, esam sagatavojuši skaidrojumu par jauno kārtību, kas nosaka kopīgo klientu izpētes rīku pakalpojumu sniedzējiem licencēšanu, kā arī to darbību uzraudzību no Datu valsts inspekcijas puses.

Kas ir klienta izpēte?

Klienta izpēte ir uz risku izvērtējumu balstīts darbību kopums, kura ietvaros klients tiek identificēts un tiek veikti pasākumi ar mērķi noskaidrot klienta patieso labuma guvēju [1] un darījuma attiecību mērķi un būtību, kā arī tiek nodrošināta klienta darījumu uzraudzība un klienta izpētes ietvaros iegūtās informācijas un klienta izpētes pamatdatu aktualizēšana atbilstoši klienta riskam, bet ne retāk kā reizi piecos gados. Atkarībā no klienta izpētes pasākumiem, kas balstīti uz risku novērtējumu, klientu izpēte iedalāma vienkāršotajā izpētē, standarta izpētē un padziļinātajā izpētē [2].

Lai paātrinātu izpētes procesu un mazinātu arī administratīvo slogu, Personas var izmantot tehnoloģisku risinājumu – kopīgo klientu izpētes rīku.

Pastāv divi kopīgo klientu izpētes rīku veidi atbilstoši tajos esošās informācijas pieejamībai –slēgtais un atklātais kopīgais klienta izpētes rīks. Abu veidu kopīgie klienta izpētes rīki ir jālicencē.

Kas ir klienta izpētes rīks?

Pēc būtības tas ir informācijas tehnoloģiju risinājums, kas vienā platformā importēlielu datu apjomu no vairākiem avotiem.

Kā jebkura datu apstrāde, arī šai ir svarīgi piemērot atbilstošu datu apstrādes mērķi un tiesisku pamatu, kas pieļauj informācijas apkopošanu un apmaiņu.

Kāds ir rīka izmantošanas mērķis un tiesiskais pamats?

Klienta izpētes rīka izveidošanas un izmantošanas mērķis ir pilnvērtīga klienta izpētes veikšana un darījumu uzraudzība, pārbaudīt klienta sniegto datu patiesumu, ievērojot būtiskas sabiedrības intereses noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas efektīvai novēršanai un ņemot vērā šo nelikumīgo darbību radītos apdraudējumus demokrātiskai sabiedrībai un sabiedrības drošībai.

Fizisko personu datu apstrāde šī mērķa sasniegšanai tiek veikta sabiedrības interesēs [3].

Vēršam uzmanību, ka fizisko personu datu aizsardzībā jāievēro Vispārīgā datu aizsardzības regula (Datu regula), tomēr gadījumos kur precīza informācijas apstrādes kārtība un atsevišķās procedūras klientu, kas ir fiziskas personas, tiesību īstenošanai ir noteiktas speciālajā normatīvajā aktā - Noteikumos Nr.396, Datu regula piemērojama attiecībā uz to apstrādes daļu, kas nav atrunāta speciālajā normatīvajā aktā.

Ņemot vērā, ka klienta izpētes rīkā tiks apstrādāti personu dati, t.sk. ierobežotas pieejamības informācija, nepieciešams pēc iespējas mazināt informācijas ļaunprātīgas izmantošanas riskus, vienlaikus nodrošinot, ka dati tiek apstrādāti atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Kā īstenot savas tiesības?

Atbilstoši Likumā noteiktajiem ierobežojumiem fiziska persona var iepazīties tikai ar publiski pieejamajiem datiem par sevi, kas glabājas kopīgajā klienta izpētes rīkā.

Kopīgajā atvērtajā klienta izpētes rīkā datus, kas iegūti informācijas apmaiņas ietvaros vai no klienta anketas, aktualizē 24 stundu laikā [4], savukārt apstrādājamā informācija par klientu tiek glabāta piecus gadus kopš dienas, kad tā pēdējo reizi pieprasīta [5].

Persona, kuras dati glabājas kopīgajā atvērtajā klienta izpētes rīkā, var jebkurā brīdī lūgt labot vai dzēst publiski pieejamos datus vai piekrist turpmākai datu glabāšanai kopīgajā klienta izpētes rīkā uz laiku līdz pieciem gadiem pēc tam, kad beidzies Noteikumu Nr. 396 5.punktā minētais informācijas glabāšanas termiņš [6].

Pēc Noteikumu Nr. 396 5.punktā minētā informācijas glabāšanas termiņa beigām kopīgā atvērtā klienta izpētes rīka pakalpojuma sniedzējs iznīcina tā rīcībā esošo informāciju par personu, ja persona nav piekritusi turpmākai datu glabāšanai kopīgajā klienta izpētes rīkā [7].

Ja licencējamais kopīgā klienta izpētes rīka pakalpojumu sniedzējs izbeidz darbību vai zaudē licenci, uzkrāto informāciju, kas apstrādāta saskaņā ar šo likumu, dzēš, izņemot gadījumu, kad likumā noteiktajā apjomā to nodod valsts arhīvam vai Datu valsts inspekcijas noteiktajā termiņā — citam licencējamam kopīgā klienta izpētes rīka pakalpojumu sniedzējam [8].

Kāda ir Datu valsts inspekcijas loma šajā procesā?

Licencēšana ir mehānisms, kā tiek nodrošināts, ka pakalpojumu sniegšanu tirgū nodrošina kapitālsabiedrības, kas atbilst noteiktām prasībām. Licencēšanas procesu un tālākas personas datu apstrādes uzraudzību veic Datu valsts inspekcija.

Saskaņā ar Noteikumiem Nr. 396 un Likuma 17.³panta otro daļu kopīgā klienta izpētes rīka pakalpojuma sniedzēja licencēšanu un uzraudzību veic Datu valsts inspekcija [9].

Licencēšana ir efektīvākais risinājums, lai nodrošinātu, ka pakalpojumu sniegšanai tirgū ienāktu kapitālsabiedrības, kas atbilst noteiktām prasībām un tiek atbilstoši uzraudzītas. Ņemot vērā, ka klienta izpētes rīkā tiks apstrādāti personu dati, t.sk. ierobežotas pieejamības informācija, nepieciešams pēc iespējas mazināt informācijas ļaunprātīgas izmantošanas riskus, vienlaikus nodrošinot, ka dati tiek apstrādi atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Datu valsts inspekcijai, uzraugot licencējamā kopīgā klienta izpētes rīka pakalpojumu sniedzēja darbību attiecībā uz fizisko personu datu apstrādi, ir šādas tiesības:

pieņemt lēmumu par kopīgā klienta izpētes rīka pakalpojumu sniedzēja licences darbības pārreģistrēšanu, apturēšanu vai anulēšanu;

veikt pārbaudes kopīgajā klienta izpētes rīka pakalpojumu sniedzējā, lai izvērtētu tā darbības atbilstību šā likuma un citu normatīvo aktu prasībām;

bez maksas no kopīgā klienta izpētes rīka pakalpojumu sniedzēja saņemt informāciju un dokumentus, kas nepieciešami kopīgā klienta izpētes rīka pakalpojumu sniedzēja darbības pārbaudei vai par tā darbību saņemtās klienta sūdzības izskatīšanai;

pieprasīt, lai tiek labotas vai dzēstas kopīgajā klienta izpētes rīkā kļūdaini vai nelikumīgi iekļautās ziņas;

pieprasīt kopīgā klienta izpētes rīka pakalpojumu sniedzējam tā informācijas sistēmu, iekārtu un procedūru pārbaudi un noteikt neatkarīgu ekspertīzi pārbaudāmo jautājumu izpētei [10].

Datu valsts inspekcija savas tiesības īsteno, lai nodrošinātu efektīvu uzraudzību pār kopīgajām klientu izpētes rīkām īstenoto fizisko personas datu apstrādi panākot, ka fiziskās personas var efektīvi īstenot savas normatīvajos aktos noteiktās tiesības.

PAPILDU INFORMĀCIJA

Pastāv divi kopīgo klientu izpētes rīku veidi:

slēgtais kopīgais klienta izpētes rīks – Likuma subjektiem un citiem Eiropas Savienības dalībvalstu likuma subjektiem Likuma mērķu īstenošanai ir tiesības izmantot slēgto kopīgo klienta izpētes rīku, kuru nodrošina kopīgs ārpakalpojuma sniedzējs. Lai sniegtu slēgtā kopīgā klienta izpētes rīka pakalpojumus likuma subjektiem, kas nav vienas grupas sastāvā, attiecīgajam pakalpojumu sniedzējam nepieciešams saņemt licenci [11];

atvērtais kopīgais klienta izpētes rīks - Likuma subjektiem un citiem Eiropas Savienības dalībvalstu likuma subjektiem Likuma mērķu īstenošanai ir tiesības sniegt informāciju atvērtajam kopīgajam klienta izpētes rīkam un iegūt informāciju no tā. Lai sniegtu atvērta kopīgā klienta izpētes rīka pakalpojumus, nepieciešams saņemt licenci [2].

INFORMATĪVAS ATSAUCES:

[1]Skaidrojumu skatīt Likuma 1.panta 5.punktā

[2]Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 2021. gada 21. decembra ieteikumu Nr. 169 "Ieteikumi noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas un sankciju riska pārvaldīšanas iekšējās kontroles sistēmas izveidei un klientu izpētei" 89.punkts. Latvijas Vēstnesis, 252, 30.12.2021. <https://likumi.lv/ta/id/328819>

[3]Likuma 5.²panta pirmā daļa

[4]Noteikumu Nr. 396 4.punkts

[5]Noteikumu Nr. 396 5.punkts

[6]Noteikumu Nr. 396 6.punkts

[7]Noteikumu Nr. 396 7.punkts

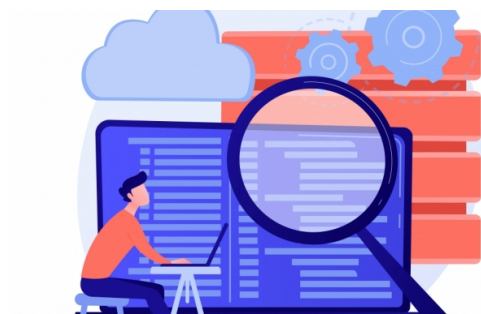
[8]Likuma 17.³panta ceturtnā daļa

[9]Licencējamā kopīgā klienta izpētes rīka pakalpojumu sniedzēja darbību attiecībā uz fizisko personu datu apstrādi uzrauga Datu valsts inspekcija

[10]Likuma 17.³panta trešā daļa

[11]Likuma 17.¹pants

[12]Likuma 17.²pants

Noteikta kārtība, kā uzrauga un licencē kopīgo klientu izpētes rīku pakalpojumu sniedzējus

Piektdien, 8.jūlijā stājās spēkā Ministru kabineta 2022.gada 5.jūlija noteikumi Nr. 396 "Noteikumi par informācijas aktualizēšanas prasībām kopīgajā klienta izpētes rīkā un kopīgā klienta izpētes...

12.07.2022. [Jaunumi](#) [Ziņas](#)

Autors: Freepik.com

<https://www.dvi.gov.lv/lv/jaunums/dviskaidro-05082022>